

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Mariusz Haładyj, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Joanna Sauter-Kunach, Dyrektor Departamentu Doskonalenia Regulacji Gospodarczych w Ministerstwie Rozwoju, tel.: 22 693 59 35, email: joanna.sauter@mr.gov.pl, Luiza Modzelewska, Zastępca Dyrektora Departamentu Doskonalenia Regulacji Gospodarczych w Ministerstwie Rozwoju, tel.: 22 693 59 35, email: luiza.modzelewska@mr.gov.pl, Katarzyna Skrzek, radca prawny w Departamencie Doskonalenia Regulacji Gospodarczych w Ministerstwie Rozwoju, tel.: 22 693 54 55, email: katarzyna.skrzek@mr.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 11.07.2016 r.</p> <p>Źródło: Plan na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju „100 zmian dla firm – Pakiet ułatwień dla przedsiębiorców”</p> <p>Nr w wykazie prac UD 96</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Niniejszy projekt stanowi część przygotowanego przez Ministerstwo Rozwoju pakietu: „100 zmian dla firm – Pakiet ułatwień dla przedsiębiorców” i zmierza do ułatwienia dochodzenia wierzytelności.

Na kondycję finansową przedsiębiorstwa wpływa wiele czynników. Jednym z najistotniejszych jest poziom wypłacalności (tzw. płynności) zależny w dużej mierze od regulowania w terminie zobowiązań przez kontrahentów przedsiębiorcy. Tymczasem, ok. 10% faktur w Polsce regulowanych jest z opóźnieniem przekraczającym 90 dni (dane Bisnode Polska 2015). Nieterminowe płatności dłużników są zaś jedną z głównych barier rozwoju i stanowią znaczące utrudnienie w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Problem ten w dużym stopniu dotyka przedsiębiorców z sektora MŚP (najbardziej dotkliwie problemy z opóźnieniami w zapłacie odczuwają firmy zatrudniające do 9 pracowników), ponieważ często nie posiadają oni odpowiednich środków, które pozwoliłyby zniwelować w dłuższej perspektywie czasowej negatywne skutki opóźnienia w płatnościach. W konsekwencji trudności w weryfikacji wiarygodności finansowej kontrahenta oraz w wyegzekwowaniu należności od kontrahenta stają się przyczyną popadania przez przedsiębiorców w „spirale długów” wobec swoich partnerów biznesowych, pracowników, czy Skarbu Państwa. Nieterminowe płatności powodują także konieczność ograniczenia przez przedsiębiorców inwestycji, co przekłada się na stan całej gospodarki, np. z uwagi na niemożność realizacji wcześniej przyjętej strategii rozwoju bądź wprowadzenia na rynek nowych produktów lub usług, redukcję zatrudnienia lub podnoszenie cen.

Podejmowanie przez przedsiębiorców z sektora MŚP samodzielnie działań zmierzających do otrzymania zapłaty w przeważającej większości przypadków jest czasochłonne i kosztowne, a ponadto wiąże się z negatywnym wpływem na funkcjonowanie, w tym także „produktywność”, przedsiębiorstw. Odzyskiwanie długów wymaga bowiem zaangażowania nie tylko środków finansowych, ale także zasobów kadrowych (głównie pracowników, których rola w zarządzaniu przedsiębiorstwem jest kluczowa). Z kolei powierzenie wyspecjalizowanym podmiotom (adwokaci, radcowie prawni, firmy windykacyjne) odzyskania należności często przekracza możliwości finansowe małych przedsiębiorców.

Jednocześnie, wierzyciele nie dysponują łatwym dostępem do danych niezbędnych do wiarygodnej oceny wypłacalności dłużnika, w tym także potencjalnego. Problem ten jedynie częściowo rozwiązuje obecnie dostęp do informacji gromadzonych przez biura informacji gospodarczej. Wynika to m.in. z faktu, że: (i) poszczególne dane o sytuacji finansowej dłużnika gromadzone są w różnych bazach danych, (ii) niektóre informacje nie są w ogóle dostępne dla wierzyciela, (iii) dane zgromadzone w rejestrach często są nieaktualne.

Korzystanie z usług biur informacji gospodarczych nie jest w związku z tym powszechne, co zmniejsza ich przydatność m.in. dla przedsiębiorców chcących sprawdzić kondycję finansową kontrahenta przed zawarciem umowy bądź przed wszczęciem egzekucji w przypadku braku dobrowolnej zapłaty.

Najbardziej zadłużone podmioty gospodarcze związane są z branżą budowlaną. Wśród spółek notowanych na giełdzie aż 13 z 61 spółek giełdowych działających w branży budowlanej jest wpisanych do rejestru dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego a łącznie ich niespłacone długi wynoszą 4,03 miliarda złotych, co stanowi 46% sumy zadłużenia wszystkich spółek giełdowych (dane z 1 grudnia 2015 r.). Według danych własnych KRD w marcu 2016 r. zadłużenie branży budowlanej wynosiło niemal 1,35 mld zł¹. Średnie zadłużenie przypadające na jednego dłużnika przekraczało 31 tys. zł. Blisko 6 tys. zadłużonych przedsiębiorstw budowlanych zostało wpisanych do KRD przez inne przedsiębiorstwa z branży. Największe zadłużenie mają firmy z województwa mazowieckiego (6 668 firm ma zobowiązania na 242 mln zł).

Dodatkowo, sytuację w zakresie odzyskiwania należności pogarsza fakt, że od lat liczba spraw wnoszonych do sądów systematycznie rośnie. W 2015 r. do sądów wpłynęło ogółem ok. 6,5 mln spraw. Wpływ spraw w sądach rejonowych w 2015 r. w stosunku do 2007 r. wzrósł o 319%, a liczba spraw pozostałych do załatwienia z ubiegłych lat zwiększyła się o 790%. Dodatkowo, średni czas trwania procesów w sprawach gospodarczych w 2015 r. wynosił ok. 14 miesięcy; w sądach okręgowych ponad 41% spraw gospodarczych rozpoznawana była dłużej niż 12 miesięcy, ponad 25% – dłużej niż 2 lata, a rozpoznanie aż 10% spraw trwało dłużej niż 3 lata.

Sprawności dochodzenia roszczeń nie zwiększa wystarczająco postępowanie grupowe. Według statystyk Ministerstwa Sprawiedliwości, do sądów okręgowych w latach 2010-2015 łącznie wpłynęło zaledwie 188 pozwów grupowych w sprawach cywilnych i jedynie 7 pozwów grupowych w sprawach gospodarczych. W tym samym okresie załatwiono łącznie 117 spraw cywilnych i 5 spraw gospodarczych rozpoznawanych w postępowaniu grupowym. W 33 sprawach cywilnych pozew grupowy został odrzucony. Tylko ok. 38% spraw cywilnych, w których wszczęto postępowanie grupowe w latach 2010-2015 zostało w tym okresie rozpoznanych merytorycznie.

Warto także zwrócić uwagę na fakt, że podmioty dysponujące środkami Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, z obawy przez zarzutem nienależytej dbałości o pieniądze publiczne, niechętnie korzystają z możliwości zakończenia sporu w drodze ugody i prowadzą spór aż do wyczerpania wszystkich dostępnych środków odwoławczych. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest założenie, że w każdej sprawie spór musi zostać rozstrzygnięty w drodze wyroku przez sąd. Dotyczy to także przypadków, gdy podmioty publiczne spodziewają się albo są wręcz pewne, że proces przegrają a długotrwałe postępowanie sądowe generuje dodatkowe, nieuzasadnione ekonomicznie koszty procesu, bez kalkulacji ryzyka przegranej i korzyści wynikających z możliwości zawarcia ugody. Przykładem może być dochodzenie przewidzianych co prawda w umowie, lecz rażąco wygórowanych kar umownych. Powyższa praktyka wpływa na wydłużenie czasu uzyskania przez wierzyciela zapłaty od Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego. Ze sprawozdań z działalności Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa wynika, że w roku 2013 r. Prokuratoria zakończyła w drodze ugody jednie 22 z 3982 spraw ogółem, a w 2014 r. 18 z 3698 spraw ogółem.

Należy podkreślić, że największe szanse na odzyskanie należności istnieją w ciągu 3 miesięcy od ustalonego terminu zapłaty. Im później podejmowane są próby egzekucji długu, tym mniejsza jest ich skuteczność, o czym może świadczyć fakt, że komornicy egzekwują od lat mniej niż 25% zgłaszanych im wierzytelności. W 2015 r. do wszystkich kancelarii komorniczych wpłynęło ogółem 7.958.864 nowych spraw. Spośród nich załatwiono 6.273.173 spraw, ale efektywnie tj. poprzez wyegzekwowanie świadczenia tylko 1.307.620 spraw (ogólna efektywność egzekucji wyniosła 20,8%, zaś efektywność liczona do spraw wpływających - 16,4%). W stosunku do roku 2014 nastąpił spadek efektywności odpowiednio o 2 punkty procentowe i 4,1 punktu procentowego. W 2015 r. do wszystkich kancelarii komorniczych złożono wnioski o wyegzekwowanie ogółem 75.072.771.356 zł, z czego udało się wyegzekwować 9.142.540.275 zł, tj. 12,2%.

¹ <http://krd.pl/Centrum-prasowe/Informacje-prasowe/2016/Podwojny-kłopot-branzy-budowlanej>

Główne problemy w tej materii, których rozwiązanie przewiduje się w projekcie ustawy, to:

- 1) niewystarczające podstawy prawne do zapewnienia aktualności i kompleksowości danych o dłużnikach, co zmniejsza częstotliwość korzystania przez wierzycieli, w tym przedsiębiorców, z usług podmiotów prowadzących biura informacji gospodarczej;
- 2) trudności w praktycznym zastosowaniu regulacji umożliwiającej podwykonawcy otrzymanie zapłaty nie od wykonawcy, z którym zawarł umowę o roboty budowlane, lecz od inwestora (art. 647¹ Kodeksu cywilnego);
- 3) długotrwała procedura dochodzenia roszczeń, w szczególności pieniężnych, przed sądem powszechnym, w tym także rygorystyczne wymogi i formalności związane z korzystaniem z postępowania grupowego;
- 4) trudności w szybkim i skutecznym zabezpieczeniu roszczenia przed lub w toku postępowania sądowego oraz w skorzystaniu z niego po uwzględnieniu powództwa;
- 5) niewystarczające instrumenty prawne, za pomocą których komornik mógłby ustalić rzeczywisty stan majątku dłużnika, w tym przede wszystkim majątku, którego dłużnik wyzbył się w celu pokrzywdzenia wierzyciela,
- 6) brak jasnych kryteriów pozwalających podmiotom z sektora publicznego na zakończenie sporu w drodze ugody.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Podstawowy problem, jak wskazano powyżej, koncentruje się wokół ponoszonego przez przedsiębiorcę ryzyka nieściągalności przysługującej mu wierzytelności. Ewentualne działania pozalegislacyjne, polegające np. na kampanii informacyjnej o rejestrach dłużników, czy procedurach przed sądem, nie mogą stanowić rozwiązania problemu i w związku z tym konieczna jest inicjatywa legislacyjna.

Proponuje się wprowadzić do obecnie obowiązujących regulacji prawnych szereg rozwiązań gwarantujących i usprawniających zapłatę należności (roszczenie główne, odsetki, koszty procesu) uwzględniając następujące etapy:

- 1) zaciągnięcie zobowiązania;
- 2) dochodzenie zapłaty;
- 3) zabezpieczenie roszczenia w związku z postępowaniem sądowym i egzekucja długu.

Najważniejsze projektowane rozwiązania w projekcie zakładają:

I. Usprawnienie działalności biur informacji gospodarczych obejmujące:

- a) wprowadzenie ustawowego obowiązku wzajemnego przekazywania danych pomiędzy rejestrami o przedsiębiorcach oraz udzielania zbiorczej informacji gospodarczej z kilku rejestrów na podstawie wniosku złożonego przez klienta jednego biura informacji gospodarczej,
- b) umożliwienie gromadzenia w rejestrze danych obejmujących także informacje o niektórych zobowiązaniach wobec organów administracji rządowej czy jednostek samorządu terytorialnego,
- c) rozszerzenie katalogu danych gromadzonych w rejestrze o informacje o bezskutecznych egzekucjach komorniczych,
- d) ustanowienie obowiązku informowania o przedawnieniu zobowiązania, w związku z niespełnieniem którego dokonano wpisu dłużnika do rejestru,
- e) ograniczenie możliwości przekazywania do biur informacji gospodarczej i ujawniania danych o zobowiązanych konsumentów,
- f) wzmocnienie zasady, zgodnie z którą wystąpienie okoliczności faktycznych lub prawnych, rzutujących na zobowiązanie będące przedmiotem informacji gospodarczej przekazanej do biura, uprawnia lub obliguje odpowiednio biuro, wierzyciela lub dłużnika do aktualizacji lub usunięcia wpisu,
- g) wzmocnienie ochrony dłużników poprzez zakwalifikowanie nierzetelnego wpisu o dłużniku jako czynu nieuczciwej konkurencji,
- h) wprowadzenie możliwości zakwestionowania wpisu przez dłużnika w ramach postępowania reklamacyjnego,
- i) umożliwienie biurowi tworzenia tzw. modeli predykacyjnych, tj. analiz możliwych przyszłych zachowań płatniczych

wybranego przedsiębiorcy (zarówno zgłaszającego informacje gospodarcze, jak i dłużnika), w oparciu o informacje zgromadzone przez biuro,

- j) umożliwienie biurowi wysyłania wezwania do zapłaty wraz z ostrzeżeniem o zamiarze wpisu do rejestru prowadzonego przez biuro,
- k) zapewnienie biurowi dostępu do informacji/danych z rejestrów publicznych (KRS i CEIDG).

W efekcie będą powstawały bazy danych zawierające wiarygodny i możliwie pełny obraz stanu wypłacalności kontrahenta. Wzmocniona zostanie jednocześnie ochrona dłużników przed nieuprawnionym lub nierzetelnym wpisem do rejestru. Nastąpi także uproszczenie i skrócenie czasu oczekiwania klientów biur informacji gospodarczej na otrzymanie kompleksowej informacji o dłużniku.

II. Zmiana reguł odpowiedzialności inwestora za zobowiązania wobec podwykonawcy w procesie budowlanym poprzez modyfikację treści art. 647¹ Kodeksu cywilnego, polegająca w szczególności na:

- a) ograniczeniu wysokości odpowiedzialności inwestora do wysokości wynagrodzenia rynkowego za prace faktycznie wykonane przez podwykonawcę;
- b) przyznaniu podwykonawcom prawa do samodzielnego zgłoszenia inwestorowi faktu wykonywania na ich rzecz robót budowlanych, na podstawie umowy z wykonawcą;
- c) wprowadzeniu wymogu dokonania zgłoszenia zakresu robót, które będzie mógł wykonać podwykonawca oraz sprzeciwu inwestora w formie pisemnej pod rygorem nieważności;
- d) odstąpieniu od sformułowania wymogu „czynnej zgody” inwestora na zawarcie umowy wykonawcy z podwykonawcą;
- e) określeniu terminu zawiadomienia inwestora przez wykonawcę bądź podwykonawcę o udziale podwykonawcy, którego zachowanie warunkowałoby odpowiedzialność inwestora.

Proponowane rozwiązanie ma na celu zwiększenie ochrony interesów uczestników procesu budowlanego (inwestora, wykonawców oraz podwykonawców), jak również ich należyte wyważenie. Wprowadzone zmiany przyczynią się także do zwiększenia staranności inwestorów w wyborze kontrahentów oraz polepszenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

III. Określenie przesłanek uzasadniających w sprawach spornych dotyczących należności cywilnoprawnych zawarcie przez podmiot gospodarujący środkami publicznymi ugody, której skutki będą dla niego korzystniejsze niż prawdopodobny wynik postępowania sądowego lub arbitrażowego, przy uwzględnieniu okoliczności danej sprawy, w szczególności zasadności spornych żądań, możliwości ich zaspokojenia i wysokości przewidywanych kosztów postępowania.

Propozycja z jednej strony zmierza do racjonalizowania wydatków pokrywanych ze środków publicznych, z drugiej zaś skrócenie czasu otrzymania zapłaty przez podmiot prywatny od dłużnika będącego jednostką sektora finansów publicznych.

IV. Podniesienie górnego progu wartości przedmiotu sporu dla spraw rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym z 10 tys. zł do 20 tys. zł, dzięki czemu więcej spraw o stosunkowo niskiej wartości sprawy będzie rozstrzyganych w przyspieszonej procedurze.

V. Wprowadzenie możliwości wydawania przez notariuszy nakazów zapłaty, w przypadku wierzytelności podlegających postępowaniu upominawczemu.

Projektowane zmiany zakładają, że notariusz:

- a) mógłby wydać nakaz zapłaty oznaczonej kwoty pieniężnej;
- b) doręczałby nakaz zapłaty dłużnikowi do rąk własnych dłużnika z pouczeniem o sprzeciwie;
- c) potwierdzałby skuteczność doręczenia i okoliczność wniesienia bądź nie sprzeciwu.

Sprzeciw byłby wnoszony do sądu za pośrednictwem notariusza. Jednocześnie, notariusz mógłby - co do zasady - nadać klauzulę wykonalności notarialnemu nakazowi zapłaty.

Przyjęcie proponowanego rozwiązania odciąży sądy, da możliwość wykorzystania czasu sędziów i referendarzy do spraw faktycznie spornych i bardziej skomplikowanych, zwłaszcza że zaskarżalność nakazów zapłaty na poziomie

sądów rejonowych jest bardzo niska. Takie rozwiązanie spowoduje znaczne skrócenie czasu dochodzenia należności.

Wprowadzenie tych rozwiązań da możliwość uzyskania nakazu zapłaty w miejscowości gdzie nie ma sądu, a jest kancelaria notarialna, co ma duże znaczenie z uwagi na lokalizację sądów gospodarczych w większych miastach, w szczególności – ułatwi uzyskanie nakazów zapłaty małym i średnim przedsiębiorcom.

Choć umożliwienie wydawania notarialnych nakazów zapłaty spowoduje mniejsze wpływy z tytułu opłat sądowych, to jednak powstaną oszczędności finansowe związane z mniejszym nakładem pracy i kosztów obsługi administracyjnej, a docelowo doprowadzi do odciążenia sądów, co przełoży się na mniejsze wydatki budżetowe. Dodatkowo wzrosną wpływy budżetowe - poprzez wpływy z opodatkowania czynności notarialnych (podatek VAT) i podatku dochodowego uiszczanego przez notariuszy.

VI. Zmiany legislacyjne w postępowaniu grupowym zmierzające do:

- a) poszerzenia zakresu zastosowania postępowania grupowego poprzez umożliwienie dochodzenia w postępowaniu grupowym roszczeń wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy albo bezpodstawnego wzbogacenia oraz roszczeń o ustalenie odpowiedzialności w sprawach związanych z naruszeniem życia lub zdrowia,
- b) zwiększenia możliwości wykorzystywania postępowania grupowego o zapłatę poprzez mniej rygorystyczne ujęcie przesłanki ujednolicenia roszczeń w sprawach tego rodzaju i doprecyzowania skutków ujednolicenia roszczeń,
- c) skrócenia czasu trwania postępowania grupowego – jego formalnych faz, m. in. poprzez usunięcie obowiązku rozstrzygania na rozprawie o dopuszczalności postępowania grupowego, rezygnację z zaskarżalności postanowienia o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym i umożliwienie rozpoznawania sprawy (w zakresie okoliczności wspólnych dla wszystkich członków grupy) w czasie, gdy rozpoznawane jest zażalenie na postanowienie w przedmiocie składu grupy,
- d) usprawnienia postępowań grupowych o ustalenie odpowiedzialności - poprzez doprecyzowanie charakteru i przedmiotu tego rodzaju postępowania,
- e) doprecyzowania zasad stosowania kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu,
- f) innych zmian doprecyzujących oraz zwiększających efektywność dochodzenia roszczeń w postępowaniu grupowym.

Ponadto, równolegle do prac nad projektem ustawy wprowadzającej powyższe zmiany, proponuje się otwarcie dyskusji nad ewentualnością dopuszczenia - w ograniczonym zakresie - postępowania grupowego w tzw. modelu *opt-out*, tj. postępowania, w którym wyrok ma skutek wobec wszystkich osób, które spełniają określone kryteria członka grupy, bez konieczności podejmowania dalszych czynności, chyba że dana osoba wyraźnie z grupy wystąpi.

Proponowane zmiany zmierzają do skrócenia i usprawnienia postępowań grupowych. Pozwolą także na rozstrzygnięcie w trybie postępowania grupowego większej ilości spraw, obejmujących także roszczenia przedsiębiorców. Dochodzenie w jednym postępowaniu wielu roszczeń o zapłatę lub o ustalenie odpowiedzialności za określone zdarzenie wywołujące skutki w majątku wielu osób, będzie sprzyjało ekonomii procesowej. Pozwoli na zaoszczędzenie czasu i środków związanych z koniecznością wytaczania wielu indywidualnych powództw wynikających z tego samego zdarzenia lub zdarzeń jednego rodzaju.

Dopuszczenie możliwości prowadzenia postępowań grupowych w modelu *opt-out* wpłynęłoby pozytywnie na realizację prawa do sądu, urealniając możliwość dochodzenia drobnych roszczeń. Rozwiązanie to powinno także odnieść skutek prewencyjny, zniechęcając do stosowania praktyk, wyrządzających szkodę o niewielkiej wysokości w majątku wielu podmiotów.

VII. Zwiększenie efektywności postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego poprzez:

- a) wzmocnienie ochrony wierzyciela przez (i) wydłużenie okresu z 1 m-ca do 2 m-cy okresu upadku zabezpieczenia po wygraniu sprawy przez powoda (ii) wprowadzenie rygoru nieważności czynności zbycia nieruchomości albo spółdzielczego prawa do lokalu wbrew zakazowi ustanowionemu jako zabezpieczenie roszczenia,
- b) ustanowienie obowiązku doręczenia postanowienia o odmowie udzielenia zabezpieczenia tylko wnioskodawcy,
- c) wprowadzenie 2-tygodniowego terminu na rozpoznanie zażalenia na postanowienie w przedmiocie udzielenia zażalenia,

- d) umożliwienie komornikowi żądania od dłużnika ujawnienia informacji o czynności dokonanych, w ciągu ostatnich pięciu lat, z pokrzywdzeniem wierzyciela, zarówno tych odpłatnych, jak i tych nieodpłatnych.

Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy skuteczność postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego, w dużej mierze bowiem zaspokojenie wierzyciela zależy od szybkiego i utrzymującego się aż do czasu rozpoczęcia egzekucji zabezpieczenia roszczenia oraz możliwości zidentyfikowania majątku dłużnika, który można zająć i spieniężyć.

Powyżej zarysowane cele zamierza się osiągnąć poprzez nowelizację ustaw regulujących instytucje prawne, których zmiany są postulowane albo związanych z podmiotami lub postępowaniami, których zmiany będą dotyczyły.

Proponuje się również poddanie szerokiej dyskusji możliwości modyfikacji przez strony w drodze umowy (pod kontrolą sądu) reguł procedury przed sądem w zakresie niektórych, ściśle określonych elementów postępowania cywilnego, w szczególności postępowania dowodowego (np. prywatne ekspertyzy), potrąceń, powództw wzajemnych i środków zaskarżenia.

Zwiększenie zaangażowania i współdziałanie stron podczas gromadzenia materiału dowodowego i ograniczenia niektórych czynności procesowych może przyczynić się do szybszego zakończenia sporu, dzięki zmniejszeniu czynności wykonywanych przez sąd w toku postępowania, w szczególności na etapie postępowania dowodowego, oraz zmniejszenia kosztów związanych z postępowaniem sądowym, także tych pokrywanych ze środków Skarbu Państwa.

W ujęciu ogólnym zwiększenie skuteczności dochodzenia roszczeń powinno poprawić płynność finansową przedsiębiorców, zapewniając im stabilizację, dzięki której nie tylko ich obecność na rynku będzie niezagrażona, ale również możliwy będzie ich rozwój. Terminowość otrzymywania należności jest bowiem jednym z czynników determinujących opracowanie i realizację strategii rozwoju i zwiększenia inwestycji, a także wzrostu zatrudnienia w przedsiębiorstwie.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

I. Biura informacji gospodarczych

1. Czechy:

Informacje o kredytobiorcach gromadzą i udostępniają cztery oficjalnie uznawane rejestry.

Pierwszy z rejestrów został założony przez pięć banków i gromadzi informacje o tzw. historii kredytowej osób fizycznych. Wyciąg może otrzymać osoba fizyczna w celu sprawdzenia, czy figuruje w rejestrze, dane są aktualizowane co miesiąc.

Kolejny, zarządzany przez prywatną spółkę rejestr gromadzi informacje o klientach instytucji niebankowych. Wyciąg z niego może otrzymać osoba fizyczna w celu sprawdzenia, czy figuruje w rejestrze (brak możliwości uzyskania informacji o wpisie osoby trzeciej), dane są aktualizowane co miesiąc.

Banki, instytucje finansowe i operatorzy telefonii komórkowej wymieniają się wzajemnie informacjami o dłużnikach w ramach własnego rejestru, który obejmuje dłużników zalegających z płatnością kolejnych rachunków/rat.

Czeski Bank Narodowy prowadzi rejestr, do którego dane przesyłają obowiązkowo wszystkie banki. Rejestr gromadzi informacje o zobowiązaniach kredytowych osób fizycznych - przedsiębiorców oraz osób prawnych, którzy mogą zwrócić się o wypis.

Podmiotami uprawnionymi do zgłaszania informacji do pierwszych trzech rejestrów są przede wszystkim instytucje, które rejestr powołały do życia oraz wszystkie instytucje, które z podmiotem prowadzącym rejestr zawarły umowę. W przypadku czwartego rejestru obowiązek udzielania informacji mają wszystkie banki działające w Czechach.

Żadna instytucja nie sprawuje szczególnego nadzoru nad tymi podmiotami, są one traktowane jako prywatne firmy. Do prowadzenia rejestru nie jest wymagane spełnianie żadnych szczególnych warunków.

2. Hiszpania:

Podobne rozwiązania jak w Czechach. Funkcjonuje publiczny rejestr kredytowy prowadzony przez Bank Hiszpanii, informacje przekazują do niego banki oraz instytucje finansowe. Wpisowi podlegają informacje o operacjach dokonywanych na rachunkach bankowych, udzielonych kredytach, pożyczkach, gwarancjach oraz innych

zobowiązaniach wobec instytucji finansowych.

Niezależnie działają prywatne rejestry dłużników, gromadzące informacje o niespłaconych zobowiązaniach z różnych sektorów gospodarki. Wpisu dokonuje wierzyciel, wpisowi podlegają zobowiązania wymagalne i niezapłacone, co do których nie został skierowany pozew do sądu powszechnego albo arbitrażowego, od których powstania upłynęło nie więcej niż 6 lat i co do których uprzednio wezwano dłużnika do zapłaty.

3. *Królestwo Niderlandów:*

Informacje o kredytobiorcach gromadzi i udostępnia Biuro Rejestracji Kredytów założone z inicjatywy niderlandzkiego sektora bankowego, jako fundacja, której członkami są banki oraz inne organizacje świadczące usługi finansowe. Biuro rejestruje kredyty udzielane osobom fizycznym. Głównym zadaniem jest ocena zdolności kredytowej (nowych) kredytobiorców oraz przeciwdziałanie zaciąganiu zbyt wysokich lub częstych pożyczek, a tym samym ograniczenie ryzyka banków i innych kredytodawców. Są oni prawnie obligowani do zasięgania informacji o zdolności kredytowej klienta przed udzieleniem lub odmową kredytu.

4. *Irlandia:*

W Irlandii funkcjonuje Centralny Rejestr Kredytowy (powołany w drodze ustawy). Jego baza danych jest własnością banku centralnego. Informacji dostarczają banki i podmioty udzielające kredytów. Nadzór dotyczy jedynie ochrony danych. Klienci indywidualni mają prawo, raz na 12 miesięcy, do bezpłatnego dostępu do informacji w rejestrze. W innych przypadkach są pobierane opłaty.

Obok Centralnego Rejestru Kredytowego funkcjonuje także Irlandzkie Biuro Kredytowe, które jest finansowane przez swoich członków, tj. banki, towarzystwa finansowe i kredytodawców oraz władze lokalne.

5. *Niemcy:*

Nieco inny model funkcjonuje w Niemczech. Publiczny charakter mają rejestry dłużników prowadzone przez 16 centralnych sądów egzekucyjnych. W każdym kraju związkowym jest wyznaczony jeden sąd rejonowy, który pełni funkcję centralnego sądu egzekucyjnego. Ten sąd zarządza rejestrem na podstawie danych z wydziałów komorniczych innych sądów rejestrowych. Zasady działania tych rejestrów określa niemiecki Kodeks cywilny, sądy dokonują wpisów dłużników na podstawie wniosku komornika lub sądu upadłościowego.

Dostęp do danych jest płatny, dane przechowywane są przez okres 3 lat. Sądy usuwają informacje tylko na podstawie wiarygodnych dowodów. Przed dokonaniem wpisu sąd zawiadamia dłużnika, który ma 2 tygodnie na zgłoszenie sprzeciwu, po tym czasie informacja trafia do centralnego rejestru dłużników.

Funkcjonują również prywatne rejestry, na podstawie przepisów prawa handlowego i o ochronie danych osobowych. Jednym z warunków przekazania informacji do rejestru jest wyczerpanie procedury dwukrotnego wezwania do zapłaty. Podstawą do przekazywania informacji jest zgoda zainteresowanego.

Podmiotami przekazującymi informacje są banki, kasy oszczędnościowe, operatorzy telefoniczni, domy wysyłkowe i inne podmioty, które sprzedają towary w oparciu o kredyt.

II. Art. 647¹ k.c.

1. *Francja:*

Polskie rozwiązanie zawarte w art. 647¹ k.c. nawiązuje do regulacji francuskich. Prawo francuskie przewiduje od 1975 r. specyficzne przepisy o podwykonawstwie. Jeżeli wykonawca zawiera umowę z kilkoma podwykonawcami, to powinien przy zawarciu umowy i podczas jej trwania, zgłosić podwykonawców inwestorowi w celu ich zatwierdzenia oraz przyjęcia warunków ich wynagrodzenia. Inwestor ma prawo żądać od głównego wykonawcy wszystkich umów o podwykonawstwie. Jest wskazane, aby podwykonawca w każdym wypadku uzyskiwał zgodę od inwestora, ponieważ daje mu to możliwość zwrócenia się bezpośrednio o zapłatę do inwestora, w przypadku gdy główny wykonawca nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań np. z powodu upadłości lub bankructwa.

2. *Niemcy:*

W Niemczech relacje inwestora z wykonawcami oraz podwykonawcami w sektorze budowlanym reguluje ustawa o zabezpieczeniu roszczeń za roboty budowlane (Bauforderungssicherungsgesetz). Ustawa ta ma na celu zabezpieczenie przede wszystkim roszczeń podwykonawców za wykonane roboty budowlane. Pieniądze na prowadzenie budowy (tzw. Baugeld) otrzymuje główny wykonawca od inwestora. Podwykonawca nie ma prawnie żadnych roszczeń w stosunku do inwestora odnośnie wynagrodzenia za wykonane prace budowlane. Podwykonawca rozlicza się tylko z głównym wykonawcą. Ustawa nakłada na głównego wykonawcę obowiązek rozporządzania tymi środkami jedynie

w celu pokrycia roszczeń osób, które na podstawie umów o dzieło, o świadczeniu usług albo umowy sprzedaży, uczestniczą w budowie danego obiektu. Główny wykonawca nie może zatem otrzymanych od inwestora środków pieniężnych wykorzystać do innych celów. Główny wykonawca ma pozycję powiernika w stosunku do podwykonawców w zakresie rozporządzania pieniędzmi otrzymanymi od inwestora. W konsekwencji, główny wykonawca zobowiązany jest do prowadzenia osobnego konta powierniczego, na które wpłacane są pieniądze od inwestora. Zabezpiecza to roszczenia podwykonawców przy ogłoszeniu upadłości głównego wykonawcy. Poza tym ustawa nakłada na głównego wykonawcę ciężar dowodu odnośnie celu wykorzystania środków, a więc, w razie sporu sądowego, główny wykonawca musi udowodnić, że pieniądze zostały wydane zgodnie z ich przeznaczeniem.

3. Anglia:

Angielskie regulacje, tj. Project Bank Account - podobnie jak niemieckie przepisy - wprowadzają obowiązek utworzenia specjalnego konta bankowego dla realizowanego kontraktu publicznego, którego administratorem może być samodzielnie zamawiający (single model) lub zamawiający z wykonawcą (dual model). Na koncie administratora zostaje zdeponowana kwota środków odpowiadająca cenie najkorzystniejszej ekonomicznie ofercie, z której płacone są bezpośrednio i w jednakowym czasie zobowiązania wobec autoryzowanych podwykonawców. Podobnie jak w rozwiązaniu niemieckim, środki zgromadzone na koncie są objęte ochroną i nie mogą być wykorzystywane przez np. syndyków w przypadku upadłości podmiotów związanych z realizacją kontraktu.

4. Hiszpania:

W Hiszpanii istnieje możliwość zlecenia lub oddelegowania wykonania zadań wyłącznie do trzeciego stopnia podmiotów będących podwykonawcami. Dlatego też na tym poziomie kończy się odpowiedzialność inwestora za płatności wobec podwykonawców. Warto też wspomnieć, że ustawa nakłada obowiązek posiadania księgi podwykonawców (Libro de Subcontratacion), w której są zamieszczane informacje dotyczące wszystkich podwykonawców na danej budowie, umożliwiające ścisłą kontrolę podwykonawstwa.

III. Ugody zawierane przez jednostki finansów publicznych

Nie znaleziono w innych systemach prawnych regulacji dotyczących przesłanek zawierania ugód przez jednostki sektora finansów publicznych w sprawach cywilnych.

IV. Postępowanie uproszczone

1. Francja:

We Francji istnieje uproszczona procedura sądowa podlegająca artykułom 847-1 i następnym nowego Kodeksu Postępowania Cywilnego. Sprawa wnoszona jest do sądu za pomocą ustnego lub pisemnego oświadczenia strony w kancelarii właściwego sądu instancji. Strony są wzywane na rozprawę listem poleconym za potwierdzeniem odbioru. Na rozprawie sędzia stara się pogodzić strony i może, za ich zgodą, wyznaczyć mediatora. W razie niedojścia do pojednania, procedura jest kontynuowana. Przed sądem instancji pośrednictwo adwokata nie jest obowiązkowe.

Kwota pozwu nie powinna przekraczać 3800 euro i powinna należeć do właściwości sądu instancji.

2. Niemcy:

W niemieckim Kodeksie Postępowania Cywilnego (ZPO) przewidziano procedurę dotyczącą wezwania do zapłaty (§ 688 i następne ZPO). Procedura ma zasadniczo zastosowanie do wszystkich roszczeń związanych z zapłatą konkretnej sumy pieniędzy w euro. Jednakże procedura dotycząca wezwania do zapłaty jest wykluczona w następujących przypadkach: (i) jeżeli wiąże się z roszczeniem wynikającym z kredytu konsumenckiego o oprocentowaniu wyższym niż 12 punktów procentowych powyżej podstawowej stopy procentowej; (ii) jeżeli wiąże się z roszczeniem, którego dochodzenie jest uzależnione od świadczenia wzajemnego, którego jeszcze nie wykonano; (iii) jeżeli doręczenie wezwania do zapłaty musiałoby się odbyć drogą powiadomienia publicznego ze względu na to, że nieznane jest miejsce pobytu pozwanego. Korzystanie z procedury dotyczącej wezwania do zapłaty jest fakultatywne dla wierzyciela. To on musi zdecydować, czy zastosować procedurę wezwania do zapłaty, czy też wszcząć normalne postępowanie.

Nie istnieje górna granica w odniesieniu do wartości roszczenia rozpoznawanego w tym postępowaniu.

3. Anglia i Walia:

W Anglii i Walii istnieje procedura dotycząca drobnych roszczeń. Jednakże kwota będąca przedmiotem sporu nie jest jedynym czynnikiem brany pod uwagę. Uwzględnia się także rodzaj roszczenia oraz ilość i rodzaj prac

przygotowawczych niezbędnych do tego, aby sprawę rozstrzygnąć. W niektórych sytuacjach proste sprawy o wartości roszczeń większej niż 5000 GBP można rozpatrywać w ramach procedury dotyczącej drobnych roszczeń pod warunkiem, że zarówno powód jak i pozwany wyrażą na to zgodę.

Podejmując decyzję, czy skierować sprawę do rozpatrzenia zgodnie z procedurą dotyczącą drobnych roszczeń (zwaną także „ścieżką drobnych roszczeń” lub trybem uproszczonym) czy też rozpatrzyć ją w trybie zwykłym sędziego uwzględnia zdania powoda i pozwanego, jak również następujące czynniki: (i) kwotę będącą przedmiotem sporu - kwota ta zwykle nie powinna przekraczać 5000 GBP; (ii) rodzaj roszczenia - zwykle są to roszczenia konsumenckie (np. dotyczące sprzedanych towarów, wadliwych towarów lub niefachowo wykonanych robót), roszczenia powypadkowe, spory dotyczące własności mienia oraz spory pomiędzy właścicielami nieruchomości a wynajmującymi dotyczące remontów i napraw, kaucji, zaległości w opłatach za czynsz itd.

Jeżeli roszczenie opiewa na kwotę niższą niż 5000 GBP, ale obejmuje roszczenie o odszkodowanie z tytułu uszkodzenia ciała lub zniszczenie lokalu mieszkalnego i szkody z tego wynikające, sprawa nie zostanie przydzielona do ścieżki drobnych roszczeń, chyba że każda z żądanych kwot odszkodowania z tytułu uszkodzenia ciała, zniszczenia i szkody nie przekracza 1000 GBP. W przypadku, gdy sprawy o wartości roszczeń powyżej 5000 GBP są rozpatrywane w ramach ścieżki drobnych roszczeń, stosuje się inne przepisy odnośnie kosztów. W takich przypadkach strona wygrywająca w postępowaniu ma prawo dochodzić kosztów od strony przegrywającej. Koszty te jednak nie mogą być wyższe niż te, które zostałyby zasądzone, gdyby sprawę rozpatrywano w ramach trybu uproszczonego.

4. Austria:

W austriackim kodeksie postępowania cywilnego przewidziany jest osobny, bardzo popularny rodzaj postępowania (postępowanie upominawcze) dla roszczeń o zapłatę. Przeważająca liczba postępowań upominawczych przeprowadzana jest w Austrii w ramach systemu elektronicznej komunikacji prawnej, co znacznie przyspiesza i skraca postępowanie. Zakres obowiązywania postępowania upominawczego ograniczony jest do roszczeń o zapłatę. Z zakresu obowiązywania postępowania upominawczego wykluczone są jednak takie roszczenia o zapłatę, o których należy rozstrzygać w specjalnych rodzajach postępowania. Postępowanie upominawcze nie jest zgodne z podstawową zasadą tych rodzajów postępowań, w których sąd musi z urzędu, tj. bez wniosków stron, wyjaśnić wszystkie fakty mające decydujący wpływ na jego decyzję. Również sprawy z zakresu prawa socjalnego oraz roszczenia ze sporów wekslowych i czekowych nie mogą być rozstrzygane w ramach postępowania upominawczego ze względu na specyfikę postępowania.

Ograniczenie co do wartości sporu w postępowaniu upominawczym wynosi od ostatniej nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego (obowiązuje od 1.01.2003) 30.000 euro (do 31.12.2002 dopuszczalne było postępowanie upominawcze tylko do żądań nieprzekraczających 10.000 euro).

5. Czechy:

Nakazy zapłaty mogą być wydawane w przypadkach roszczeń pieniężnych, w których prawo do uzyskania płatności wynika z okoliczności przytoczonych przez wierzyciela. Nakaz zapłaty weksla lub czeku uwzględnia prawo do uzyskania zapłaty wynikające z weksla lub czeku. Kwestia, czy rozstrzygnąć sprawę za pomocą nakazu zapłaty, pozostaje zawsze w gestii sądu. I odwrotnie, jeżeli spełnione są warunki formalne, sąd jest zobowiązany do wydania decyzji o nakazie zapłaty weksla (czeku) w drodze postępowania przyspieszonego. Nie może zostać wydany nakaz zapłaty, jeżeli musiałby zostać doręczony pozwanemu znajdującemu się za granicą. Nie ma to zastosowania do nakazów zapłaty weksla lub czeku, które mogą być doręczane pozwanemu znajdującemu się za granicą.

Nie ma ograniczeń dotyczących kwoty roszczeń.

V. Notarialne nakazy zapłaty

Rozwiązanie umożliwiające wydawanie nakazów zapłaty przez notariuszy od 2010 r. stosowane jest na Węgrzech. Zakłada ono, iż wierzyciel może skierować wniosek o wydanie nakazu zapłaty do notariusza w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 1 miliona forintów (HUF), dłużnik ma miejsce zamieszkania na Węgrzech i wierzytelność nie wynika ze stosunku pracy. Wniosek o wydanie nakazu zapłaty może zostać skierowany do notariusza zarówno w formie tradycyjnej (na piśmie), jak i w formie elektronicznej, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Węgierską Krajową Izbę Notariuszy. Po otrzymaniu prawidłowo sporządzonego wniosku, notariusz zobowiązany jest rozpatrzyć go niezwłocznie (nie później niż w ostatnim dniu, w którym możliwe jest wydanie nakazu zapłaty). Dłużnik może złożyć sprzeciw od notarialnego nakazu zapłaty w terminie 15 dni od jego wydania. W takim wypadku notarialny nakaz zapłaty traci swą moc, zaś wierzyciel może domagać się jego wydania na drodze postępowania sądowego.

VI. Postępowanie grupowe

W systemach prawnych krajów europejskich zakres spraw, w jakich możliwe jest zbiorowe dochodzenie roszczeń, regulowany jest różnorodnie. W niektórych krajach przyjęto tzw. podejście sektorowe, tj. przewidziano ograniczenia co do przedmiotu spraw rozpoznawanych w trybie pozwów zbiorowych (np. w Belgii czy we Włoszech, gdzie możliwe jest zbiorowe dochodzenie zwłaszcza roszczeń konsumenckich i roszczeń wynikających z ochrony konkurencji). W innych krajach, przykładowo we Szwecji czy w Danii, nie przewiduje się natomiast takich ograniczeń. W krajach tych postępowania grupowe są dopuszczalne w większości spraw cywilnych, w tym także tych z udziałem przedsiębiorców.

Co istotne, w europejskim *soft law* dostrzega się potrzebę umożliwienia zbiorowego dochodzenia roszczeń przez przedsiębiorców. W Białej Księdze w sprawie roszczeń o naprawienie szkody wynikłej z naruszenia wspólnotowego prawa konkurencji z dnia 2 kwietnia 2008 r. Komisja Europejska zaproponowała zestaw konkretnych środków mających zapewniać zarówno konsumentom jak i przedsiębiorcom we wszystkich państwach członkowskich rzeczywistą możliwość naprawienia szkody poniesionej w wyniku naruszenia wspólnotowego prawa ochrony konkurencji; zaproponowane środki obejmują m.in. powództwo zbiorowe.

Trzeba też zauważyć, że w systemach prawnych niektórych krajów europejskich dopuszcza się postępowanie grupowe zarówno w modelu opt-in jak i w modelu opt-out, w zależności od charakteru sprawy. Przykładem są rozwiązania przyjęte w prawie belgijskim oraz w prawie duńskim.

VII. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne

Zmiany projektowane w postępowaniu zabezpieczającym mają charakter porządkowy i stanowią odpowiedź na postulaty praktyków, dlatego też w tym zakresie nie przeprowadzono analiz prawnoporównawczych.

W odniesieniu do ww. propozycji zmian w postępowaniu egzekucyjnym dokonano oceny rozwiązań niemieckich w zakresie pozyskiwania przez komornika informacji o stanie majątku dłużnika. Projektowane zmiany są częściowo inspirowane wzmiankowanymi regulacjami niemieckimi.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Obywatele	ok. 38 mln osób	GUS – na podstawie danych Rocznika demograficznego za 2014 r.	1. Umożliwienie skuteczniejszego dochodzenia zapłaty i ponoszenia odpowiedzialności za jej brak w terminie, w tym zwiększenia szans na skorzystanie z instytucji skargi pauliańskiej dzięki informacjom pozyskanym przez komornika od dłużnika dotyczącym czynności obejmujących także zbycie majątku z pokrzywdzeniem wierzyciela. 2. Możliwość zgłaszania i uzyskania szerszego zakresu informacji gospodarczych, możliwość zlecania biurowych dodatkowych usług i uzyskiwania zaświadczeń, dodatkowe obowiązki informacyjne w zakresie treści przekazywanych informacji.
Podmioty gospodarcze	ok. 2 mln aktywnych przedsiębiorców	GUS – na podstawie danych z REGON za 2014 r.	1. Umożliwienie skuteczniejszego dochodzenia zapłaty i ponoszenia odpowiedzialności za jej brak

			<p>w terminie.</p> <p>2. Możliwość uzyskania szerszego zakresu informacji gospodarczych, możliwość zlecenia biuru dodatkowych usług i uzyskiwania zaświadczeń, dodatkowe obowiązki informacyjne w zakresie treści przekazywanych informacji.</p>
Sędziowie (sądy)	9874 w 2013 r.	Mały Rocz. Stat. GUS 2014 r.	<p>1. Szybsze rozpoznanie spraw o zapłatę.</p> <p>2. Możliwość większego zaangażowania w rozpoznanie spraw bardziej złożonych i skomplikowanych.</p> <p>3. Rozszerzenie zakresu spraw rozpoznawanych w postępowaniu grupowym z jednoczesnym ograniczeniem czynności podejmowanych w postępowaniach wpadkowych w ramach postępowania grupowego.</p> <p>4. Przekazywanie do biur informacji gospodarczych danych z KRS.</p>
Notariusze	2838 w 2014 r.	Opracowanie własne. ²	<p>1. Nadanie nowych uprawnień w zakresie dokonywana czynności notarialnych.</p> <p>2. Zwiększenie liczby klientów i załatwianych spraw.</p>
Komornicy sądowi	1395 w 2015 r.	Na podstawie danych Krajowej Rady Komorniczej	<p>1. Rozszerzenie zakresu informacji pozyskiwanych od dłużnika o stanie jego majątku.</p> <p>2. Obowiązek przekazywania informacji do biur informacji gospodarczych o bezskutecznych egzekucjach wobec dłużników.</p>
Biura informacji gospodarczej	5	Na podstawie danych własnych Ministerstwa Rozwoju	Konieczność dostosowania systemów informatycznych, dokumentacji formalnej i zarządczej oraz zawarcia wzajemnych porozumień w zakresie wymiany danych.
Minister Rozwoju	1	Na podstawie danych własnych Ministerstwa Rozwoju	Czynności związane z nadzorem nad biurami informacji gospodarczych i przekazywaniem do biur informacji gospodarczych danych z CEIDG.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Propozycje legislacyjne były konsultowane z ekspertami będącymi członkami Zespołu ds. Prawa Gospodarczego, działającego przy Ministrze Rozwoju.

Podstawowe propozycje ujęte w projekcie, w maju 2016 r., były także przedmiotem sondażu przeprowadzonego przez PARP (na zlecenie Ministerstwa Rozwoju) w wśród polskich przedsiębiorców. Z badań tych wynika, że 86,4% respondentów uznaje problem przewlekłości postępowania sądowego w dochodzeniu zaległych należności wymagający

² <http://www.rp.pl/arttykul/1102334-Jak-wieksza-konkurencja-wplywa-na-notariuszy.html#ap-3>

interwencji legislacyjnej.

Projekt będzie przedmiotem konsultacji publicznych i zostanie opublikowany na stronie BIP RCL oraz na platformie konsultacje.gov.pl. Konsultacje zostaną przeprowadzone z organizacjami przedsiębiorców i przedstawicielami zainteresowanych zawodów prawniczych w lipcu 2016 r.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Budżet państwa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie wpływu z opłat sądowych w wyniku wprowadzenia dla notariuszy możliwości wydawania nakazów zapłaty w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu upominawczym i nadawania im klauzuli wykonalności, które mogą być równoważone wpływami m.in. z tytułu podatku VAT od czynności notarialnych związanych z wydawaniem notarialnych nakazów zapłaty i nadawania klauzuli wykonalności (<i>w załączeniu do OSR przedstawiono studium przypadku</i>). 2. Obowiązki związane z przekazywaniem danych z rejestrów publicznych do biur informacji gospodarczych. 3. Konieczność dokonywania analiz na potrzeby oceny zasadności zawarcia ugody w przypadku sporu dotyczącego należności cywilnoprawnych (zwiększenie nakładów pracy, na początkowym etapie sporu, które może przełożyć się na oszczędność czasu i środków finansowych w przypadku rezygnacji z zaangażowania w udział w postępowaniu sądowym albo arbitrażowym). 4. Zmniejszenie obciążenia pracą sądów powinno wpłynąć na skrócenie czasu (i tym samym kosztów po stronie budżetu państwa) rozpoznawania spraw złożonych i skomplikowanych. <p>Jednostki samorządu terytorialnego / Inne jednostki sektora finansów publicznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana reguł odpowiedzialności inwestora będącego jednostką samorządu terytorialnego lub inną jednostką sektora finansów publicznych za zobowiązania wobec podwykonawcy w związku z realizacją zamówienia publicznego na roboty budowlane może spowodować konieczność przeorganizowania dotychczasowego modelu jego funkcjonowania, przeprowadzenia niezbędnych analiz oraz opracowania nowych strategii działania w relacjach z wykonawcami i podwykonawcami. 2. Konieczność dokonywania analiz na potrzeby oceny zasadności zawarcia ugody w przypadku sporu dotyczącego należności cywilnoprawnych (zwiększenie nakładów pracy, na początkowym etapie sporu, które może przełożyć się na oszczędność czasu i środków finansowych w przypadku rezygnacji z zaangażowania w udział w postępowaniu sądowym albo arbitrażowym). 3. Większa pewność odnośnie zakresu odpowiedzialności jednostki samorządu terytorialnego lub innej jednostki sektora finansów publicznych zlecającej roboty budowlane w trybie zamówień publicznych w relacjach z wykonawcami i podwykonawcami. 4. Szybsze zakończenie sprawy sądowej. 5. W przypadku ugody administracyjnej, skrócenie czasu potrzebnego na rozstrzygnięcie konkretnej sprawy i racjonalizacja gospodarowania środkami publicznymi w zakresie należności cywilnoprawnych.

		W załączeniu „Wpływ na sektor finansów publicznych oraz na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe - wybrane propozycje”.						
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	-	-
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>1. Zmiana reguł odpowiedzialności inwestora za zobowiązania wobec podwykonawcy w procesie budowlanym może implikować konieczność zmiany modelu funkcjonowania wielu podmiotów działających w sektorze budowlanym. Podmioty te zostaną bowiem zmuszone do terminowego regulowania swoich zobowiązań względem podwykonawców. Tym samym powstanie konieczność analizy uwarunkowań rynkowych oraz wypracowania najbardziej optymalnego modelu prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>2. Proponowane zmiany (w szczególności w zakresie podwyższenia progu, do którego dopuszczalne jest dochodzenie roszczeń w postępowaniu uproszczonym, zmiany dotyczące BIG oraz notarialnego nakazu zapłaty) wymuszą także na podmiotach gospodarczych zalegających ze spłatą swoich zobowiązań większą dyscyplinę finansową.</p> <p>3. Konieczność poznania i wdrożenia nowych instytucji związanych z dochodzeniem roszczeń.</p> <p>4. Ew. koszty dostosowania biur informacji gospodarczych do obowiązku przekazywania danych między biurami.</p> <p>5. Szybsze i skuteczniejsze odzyskiwanie długów zapewniające wzrost pewności płatniczej powinien przełożyć się na wzrost aktywności przedsiębiorców, redukcję niespłaconych zobowiązań.</p> <p>6. Łatwiejsza, bardziej przejrzysta informacja dotycząca zadłużenia podmiotów gospodarczych.</p> <p>7. Zwiększenie pewności obrotu gospodarczego oraz ochrony słabszej strony stosunku prawnego.</p>						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	<p>1. Wzrost aktywności przedsiębiorstw i redukcja problemów płatniczych potencjalnie mogą przyczynić się do poprawy ogólnej sytuacji gospodarczej, co będzie miało pozytywny wpływ na budżety gospodarstw domowych.</p> <p>2. Zwiększenie pewności obrotu gospodarczego oraz ochrony słabszej strony stosunku prawnego.</p> <p>3. Konieczność poznania i wdrożenia nowych instytucji związanych z dochodzeniem roszczeń.</p>						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Zwiększenie płynności finansowej przedsiębiorców powinno wpłynąć na szybszy rozwój gospodarczy.</p> <p>W załączeniu „Wpływ na sektor finansów publicznych oraz na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe - wybrane propozycje”.</p>						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).					☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy			

☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

W przypadku wprowadzenia nowych regulacji, pomimo dodania nowych procedur, liczba procedur i dokumentów, które muszą być przeprowadzone i sporządzone na skutek wejścia w życie projektowanych przepisów w stosunku do wierzycieli dochodzących swoich należności ulegnie zmniejszeniu.

9. Wpływ na rynek pracy

Wzrost aktywności przedsiębiorstw i redukcja problemów płatniczych powinny przyczynić się do wzrostu liczby miejsc pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Zgodnie z uchwałą Nr 20 Rady Ministrów z dnia 20 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednolicenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych³ proponuje się wejście w życie przepisów ustawy co do zasady z dniem 1 czerwca 2017 r.; w innym terminie weszłyby w życie przepisy dotyczące zmian z związanych z działalnością biur informacji gospodarczych (tj. zmiany wymagające dostosowania się biur do nowych rozwiązań weszłyby w życie z dniem 1 czerwca 2018 r., a pozostałe w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy).

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów projektu oraz zastosowanie bezpośrednich mierników nie jest wprost możliwe. Celem projektu jest ogólna poprawa płynności finansowej przedsiębiorstw.

Przewidywane są pośrednie badania efektów nowej regulacji na podstawie następujących danych:

- zmiana czasu trwania postępowań sądowych w stosunku do okresu rocznego poprzedzającego wejście ustawy w życie oraz po 3 latach od jej wejścia w życie,
- zmiana liczby ugód zawartych przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w stosunku do okresu rocznego poprzedzającego wejście ustawy w życie oraz po 3 latach od jej wejścia w życie,
- zmiana stopnia skuteczności egzekucji długu w stosunku do okresu rocznego poprzedzającego wejście ustawy w życie oraz po 3 latach od jej wejścia w życie,
- zmiana liczby informacji gospodarczych udostępnianych przez biura według stanu na dzień wejścia w życie nowych przepisów oraz po roku od ich pełnego wdrożenia (czerwiec 2019 r.),
- zmiana liczby klientów biur według stanu na dzień wejścia w życie nowych przepisów oraz po roku od ich pełnego wdrożenia (czerwiec 2018 r.),
- liczba opracowywanych przez biura scoringów (grudzień 2019),
- liczba wydanych przez notariuszy nakazów w przypadku wierzytelności podlegających postępowaniu upominawczemu w stosunku do okresu po 3 latach od jej wejścia w życie,
- zmiana liczby nakazów zapłaty wydawanych przez sądu w stosunku do okresu rocznego poprzedzającego wejście ustawy

³ M. P. z 2014 r. poz. 205.

w życie oraz po 3 latach od jej wejścia w życie,
- zmiana liczby wpływu spraw w postępowaniu grupowym w stosunku do okresu rocznego poprzedzającego wejście ustawy w życie oraz po 3 latach od jej wejścia w życie.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Wpływ na sektor finansów publicznych oraz na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe - wybrane propozycje